

Hitz elkartuen banaketa

Date: 2014-02-17 18:00
category: Blog
tags: ortotipografia
slug: hitz-elkartuen-banaketa
Author: TeXtnik
summary: Eleberri battetan zenbat aldiz bikoiztu behar da hitz elkartuen marratxoa; lerro aldaketa batean banatzen direnean?
lang: eu

Euskaltzaindiaren 13. arauak (1994ko azaroaren 25) lerro aldaketa arautzen du:

Euskaltzaindiak hitzak silabaka zatitzea gomendatzen du.

Gomendio honek ez du arautzen hitz elkartuak marratxoan zatitzean hartu beharreko erabakia: hurrengo lerroan marratxoa «bikoiztu», bai ala ez?

Hitz elkartuen osakera eta idazkerari buruzko 25. arauak ez du ezta honelako kasuetarako araurik edo gomendiori. Baina arauen bertan marratxoa bikoiztu egiten da! Erabilera honen aldeko eta kontrako argudioak daude. Alde; irakurlearen ulermenari laguntzen dio eta kontra; behar ez diren zeinuak testuan ez jartzearen printzipioa.

Zenbat aldiz mozten da hitz elkartu bat?

Ikusi dezagun eleberri batean zenbat alditan mozten den hitz elkartu bat marratxoaren tokian. Argi dago mozketak faktore askoren menpe dagoela, eta beraz, azterketa estatistikoa bat beharrezkoa dela. Kasu honetan [Susa argitaletxeko](#) 14 ebook erabili dira. Hurrengo taulan liburu bakoitzaren karaktere eta hitz kopurua agertzen dira. Baita ere, zenbat marratxodun hitz elkartu dauden eta guzti hauen karaktere kopurua.

Liburua	Hitzak	Karaktereak	Hitz konposatuak	Hitz konposatuen karaktereak	Hitz konposatuak (%)
Alkasoroko Benta - Mikel Taberna	3072	224896	258	3077	0.8
Alter ero - Bertol Arrieta	2633	194096	358	4541	1.4
Andaluziari ene bilduma - Jon Inaki Lasa	2455	19150	4	53	0.2
Atzerri - Mikel Antza	5922	415225	857	10998	1.4
Azken afaria - Xabier Montoia	4457	322458	194	2259	0.4
Basilika - Itxaro Borda	1470	811211	50	594	0.3
Boga boga - Itxaro Borda	3964	309884	276	3313	0.7
Euli-giro - Uxue Alberdi	2188	1460331	271	3550	1.2
Hotel Majikoa - Pablo Sastre	3247	281224	253	2968	0.8
Lehen bilduma 82-84 - Mikel Antza	1603	20446	103	1156	0.6
Mussche - Kirmen Uribe	3032	22273	189	2276	0.6

Parisen bizi naiz - Koldo Izagirre	1492912273 37	470	0.2
Pendrive - Arrate Mardaras	1820131235 119	1418	0.7
Guztira	35152604702969	36673	1.0

Taulan ikusi daitekeenez, hitz konposatuak testuaren %1 osatzen dute. Liburu hauen PDF formatuaren maketazioa aztertzerakoan hurrengo taulan agertzen diren lerro banaketa kopurua aurkitzen dira. Esan beharra dago, badirudiela maketazio hau automatikoki egin dela kontuan izan gabe lerro mozketak gutxitzea. Orrialde askotan jarraian agertzen dira lerro mozketak asko; kasu batzutan 6 lerro mozketak jarraitu badira!

Liburua	Hitz zatiketa lerroak	Zatiketak lerroko	Zatiketak karakterekiko	Zatiketak hitz konposatuetan
Alkasoroko Benta - Mikel Taberna	1519	448933.8	0.0067542330627130	
Alter ero - Bertol Arrieta	1222	421329.0	0.006295853592220	
Andaluziari ene bilduma - Jon Inaki Lasa	36	718 5.0	0.00187989556036	
Atzerri - Mikel Antza	3086	965332.0	0.006931326857210	
Azken afaria - Xabier Montoia	2012	703328.6	0.006239572285380	
Basilika - Itxaro Borda	780	252430.9	0.00701369468848	
Boga boga - Itxaro Borda	2284	668634.2	0.007370499922010	
Euli-giro - Uxue Alberdi	954	361326.4	0.005950190542310	
Hotel Majikoa - Pablo Sastre	1395	570324.5	0.006033110749750	
Lehen bilduma 82-84 - Mikel Antza	872	289030.2	0.00723975889610	
Mussche - Kirmen Uribe	1697	470236.1	0.007634755458380	
Parisen bizi naiz - Koldo Izagirre	216	33536.4	0.00192388196628	
Pendrive - Arrate Mardaras	850	277530.6	0.00647693069684	
Guztira	16923	583529.0	0.00649709640238.0	

Hitz konposatuei dagokien zatiketak honela kalkulatu dira: 2. taulako «zatiketa karaktereekiko» 1. taulako «Hitz konposatuen karaktereak» zenbakiarekin biderkatu da; honek gutxi gorabeherako kopuru bat ematen digu. Guztira 13 liburu daudenez; batz bestez hitz konposatuei dagokien «marratxo bikoizketa» $238/13 = 18$ dira.

Ondorioa

Beraz, eleberri batean asko jota 18 aldiz «bikoiztu» beharko da marratxoa. Benetan, kopuru hori txikiagoa izango da, 3 edo 4 aldiz txikiagoa, izan ere, datuak jasotzeko PDF formatuko liburuen maketazioak ez du kontuan izan hitz zatiketen kopurua txikitzea ².

-
- 1 Kalkulu guzti hauek programen bidez egin dira (`grep` bereziki) eta baliteke guztiz zehatzak ez izate.
 - 2 Kalkulu zehatza egiteko paperean saltzen diren liburuen PDF fitxategiak beharko genituzke.